

ARTIKEL: Speels optimisme als politiek statement van Vera Tamari - Tessa Verheul

Soms is een politieke situatie zo gewelddadig en heftig dat de enige manier om er tegenin te gaan het andere uiterste is. Een tegenreactie gebaseerd op een feestelijk optimisme om de absurde omstandigheden te benadrukken. Regisseur Emir Kusturica, bijvoorbeeld, verbeeldt in een van zijn films de oorlog in voormalig Joegoslavië in een manisch vrolijke stijl. Dansende mensen, een fanfareband en drankgelag tussen de gevechten door. Meer dan een vlucht uit de werkelijkheid voor de personages, wil Kusturica de waanzin en hysterie van een oorlogssituatie benadrukken.

Ook de Palestijnse kunstenaar Vera Tamari (1945) verwerkt in haar installatie *Going for a Ride* het absurde karakter van een oorlog. *Going for a Ride* bestaat uit zes autowrakken die Tamari in haar woonplaats Ramallah (Israel) aantrof. Israëliëse legerstroepen trokken in 2002 de Palestijnse stad binnen en vernietigden met hun tanks alle geparkeerde auto's uit het centrum. De platgewalste voertuigen werden gestapeld en fungeerden als barricade van de toegangswegen. Ironisch genoeg werd daarmee de bewegingsvrijheid, waar de auto symbool voor staat, omgezet naar een afgeschermd gevangenschap. Met eenzelfde gevoel voor spot bedacht Tamari de titel *Going for a Ride*. Het is een uitnodiging voor een rit die niet gemaakt kan worden met een autowrak maar evengoed niet in de oorlogssituatie.

Tamari asfalteerde een gedeelte van een voetbalveld in Ramallah, ongebruikt door de oorlog. Hierdoor ontstond een rijbaan, zonder begin en einde. Op deze weg plaatste ze de zes autowrakken en rangschikte ze op kleur. Want hoewel de auto's zwaar gehavend waren behielden ze ook iets van hun schoonheid en glans. Om de esthetiek van de beschadigde voertuigen te benadrukken versierde Tamari ze met gelukspoppetjes en repareerde ze de autoradio's en verlichting. De autoreeks vormde daardoor een kleurrijke regenboog, met vrolijke popmuziek op de achtergrond, een droomwereld waarin de toeschouwer kan wegvlugten van de realiteit. De Palestijnse bezoekers reageerden enthousiast. Ze liepen mee over de weg en maakten deel uit van de illusie van beweging.

Maar tegelijkertijd is het speelse optimisme van Tamari ook de enige manier om op te vallen. De enige mogelijkheid om de soldaten een spiegel voor te houden, als jullie zo absurd met onze vrijheden omgaan kunnen wij dat ook! Het opvallen lukt. Tamari vertelt: 'De avond van de opening vond er weer een inval in Ramallah plaats en een avondklok werd ingesteld. Toen ik de tentoonstelling verliet zag ik de tanks binnenrijden. Mijn blik viel op het gezicht van een soldaat, verbaasd keek hij naar mijn installatie, naar de vernietigde auto's die waren opgeknapt en uitgesteld.'

Toch blijft het moeilijk om de realiteit helemaal te vergeten, en dat is ook niet Tamari's bedoeling. Achter de sprookjesachtige façade schuilt een spookwereld van auto's zonder bestuurders of passagiers. Tamari benadrukt de ironie van *Going for a Ride* door zichzelf te omschrijven als curator van de installatie, de echte kunstenaars zijn de soldaten die met hun vernielingen steeds weer iets nieuws aan het kunstwerk toevoegen.

De soldaten, al dan niet als kunstenaars, hebben het laatste woord. Een paar dagen later betreden ze het voetbalveld en vernielden ze de installatie met hun tanks.

.....

Zie voor meer info: <http://universes-in-universe.org>